

computerschaak

CRAY BLITZ WERELDKAMPIOEN COMPUTERSCHAAK

Het programma Cray Blitz, dat ontworpen is door Robert Hyatt, Albert Gower en Harry Nelson (University of Southern Mississippi) heeft het vierde wereldkampioenschap Computerschaak op zijn naam gebracht. Het programma scoorde $4\frac{1}{2}$ uit 5. Alleen tegen Nuchess (Slate en Blanchard: Northwestern University) werd een remise afgestaan (zie partij); in de laatste ronde versloeg Cray Blitz de tot dan toe regerende wereldkampioen Belle.

Het toernooi-overloop

Het toernooi dat onder auspiciën van de ACM (Association for Computing Machinery) en ICCA (International Computer Chess Association) gehouden werd, vond plaats van 22 tot en met 25 oktober in het Sheraton Centre te New York. Het deelnemersveld bestond uit 22 programma's die vijf ronden volgens het Zwitserse systeem speelden.

Van te voren werden Belle, Cray Blitz en Nuchess als serieuze kanshebbers voor de titel beschouwd, met als gevaarlijke outsiders Chaos en Bebe. De drie kanshebbers startten met 2 uit 2. In de 3e ronde versloeg Nuchess het programma Belle (Thompson en Condon) en in de 4e ronde speelden de koplopers Nuchess en Cray Blitz remise. In de slotronde werd Nuchess verrassend verslagen door Bebe terwijl Cray Blitz van Belle won.

PION gedeeld 14e

Het programma PION (TH Delft) was door de selectie-kommissie van de ICCA toegelaten tot het kampioenschap (Ned. kampioenschap Chess 0.5 X had zich niet aangemeld voor dit toernooi). PION begon met een nederlaag tegen Fidelity X, maar kwam vervolgens op 1 uit 2 door Ostrich van Monroe Newborn te verslaan. Een knappe prestatie aangezien Ostrich een gerenommeerd programma is, dat vorig jaar in de Open Amerikaanse kampioenschappen remise speelde tegen Belle. In de 3e en 4e ronde werd verloren van resp. Mephisto X en BCP. Tegen het programma Bobby werd in de laatste ronde via een aantrekkelijke combinatie een tweede punt gescoord.

Eregasten en awards

Het toernooicomité had twee eregasten uit-

genodigd: Dr. M.M. Botwinnik (ex-wereldkampioen 1948-1963 met enige onderbrekingen) en Dr. H. Berliner (ex-wereldkampioen correspondentieschaak, 1968). Berliner is de ontwerper van het Backgammon-programma dat de wereldkampioen in deze spelsoort Luigi Villa zo overtuigend verslagen heeft. Zijn schaakprogramma, genaamd Patsoc 2.0 speelde in dit toernooi ook mee, doch behaalde slechts $1\frac{1}{2}$ punt.

Botwinnik ontving van de ICCA een 'special award' voor zijn verdienste voor het computerschaak. Ondanks zijn verrassende abdikatie was er veel waardering voor het werk van Thompson; hij werd door de ACM onderscheiden met een award vanwege zijn "software-verdiensten" voor de informatica-wereld; het Unix operating-system, het schaakprogramma Belle en zijn bijdrage aan de taal C.

	(uit 5)
1 en wereldkampioen Cray Blitz	$4\frac{1}{2}$
2-3 Bebe, Awit	4
4-5 Nuchess, Chaos	$3\frac{1}{2}$
6-9 Belle, Advance 3.0, Mephisto X, Schach 2.7	3
10-13 Fidelity X, Merlin, Novag X, Phoenix	$2\frac{1}{2}$
14-16 PION, BCP, Ostrich	2
17-21 Bobby, Conchess, Patsoc 2.0, Philidor, Shy	$1\frac{1}{2}$
22 Sfinks X	0

Partij

Hieronder volgt de partij tussen de twee programma's, die beide op een grote Cray-I computer draaiden.

Wit: Nuchess

Zwart: Cray Blitz

New York, 4e WK computerschaak

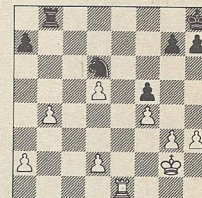
3e ronde, Bird-opening

1. f4 d5 2. Pf3 Pf6 3. e3 Lg4 4. b3 Phd7 5. Lb2 e6 6. Ld3 Ld6 7. h3 Lxf3 8. Dxf3 e5 9. Le2 0-0 10. 0-0 exf4 11. exf4 Te8 12. Pc3 c6 13. Dd3 Pc5 14. Df3 d4 15. Pbl Te4 16. g3 Db6 17. Df2 Pa4 18. La3 Lxa3 19. Pxa3 Pc5 20. Lf3 Te7 21. Pc4 Dd8 22. Tfe1 Pfe4 23. Dg2 d3 24. c3 Pd6 25. Pe5 f6

In deze stelling besluit Nuchess, die de eerste twintig zetten onder sterke druk gestaan heeft, een stuk te offeren voor twee à drie pionnen. Deze interessante materiaalverhouding leidde tot een bijzonder moeilijk te beoordelen eindspel.

26. Pxc6 bxc6 27. Lxc6 Pcb7 28. Dd5+ Tf7 29. Df3 Kh8 30. Ld5 Td7 31. Kg2 Tb8 32. b4 f5 33. Le6 Te7 34. Te5 Pf7 35. Te3 Pfd6 36.

Ld5 Pe4 37. Txd3 Td7 38. c4 Pf6 39. Te1 Pxd5 40. Txd5 Txd5 41. Dxd5 Dxd5+ 42. cxd5 Pd6

Er is een eindspel ontstaan dat helemaal tot het einde toe wordt uitgespeeld en waarvan niet gesteld kan worden dat de programma's het bijzonder slecht behandelen. Het is waar dat het hier en daar beter kan, maar ook Botwinnik en Berliner hadden vaak moeite met het beoordelen van de stellingen die in dit eindspel op het bord kwamen.

43. Te6 Pe4 44. Te7 Ta8 45. d3 Pc3 46. d6 Pd5 47. Te5 Pf6 48. Txf5 Td8 49. Ta5 Td7 50. d4 Pe4 51. Kf3 Pxd6 52. g4 Kg8 53. Td5 Kf8 54. a4 Ke8 55. Th5 h6 56. Te5 Te7 57. d5 Pe4 58. Te6 Kd8 59. d6 Pd2+ 60. Kf2 Te4 61. Tc7 Txb4 62. Txb7 Txa4 63. Th7 Pe4+ 64. Kf3 Pxd6 65. Txb6 Ke7 66. Th7+ Ke6 67. f5+ Kd5 68. h4 Pe4 69. Td7+ Kc5 70. Tg7 Pe5+ 71. Kg3 a5 72. h5 Kd6 73. h6 Ta3+ 74. Kg2 Ta2+ 75. Kg3 Ta3+ 76. Kg2 Ta2+ 77. Kg3 Ta3+ Remise.

Nuchess aanvaardde herhaling van zetten, omdat het programma zijn stelling als iets minder beschouwde (negatieve evaluatiewaarde). Met Kh4 had wit een interessante winstpoging kunnen ondernemen. Analyses wezen tot nu toe uit dat zwart ook dan remise kan maken.

Samenwerking

Met veel genoegen heb ik jarenlang samen mogen werken met de scheidende hoofdredakteur van SN, de heer Menno Ploeger, nadat hij een verzoek van wijlen Prof. M. Euwe en ondergetekende (vanuit de Ruestichting) had ingewilligd om aandacht aan computerschaak te besteden. Mijn waardering voor hem is er vooral in gelegen dat hij zo trouw deze computerschaakrubriek plaatste, terwijl hij zelf niets van deze "monsters" moest hebben, omdat hij computerschaak beschouwde als een aantasting van het koninklijke spel tussen mensen. Gaarne bedank ik hem hierbij voor de prettige samenwerking.

JAAP VAN DEN HERIK

Schakend Nederland - december 1983

Prof. dr. H.J. van den Herik: Cray Blitz wereldkampioen computerschaak